

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2022. gada 24. februārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto AS “Sātiņi Energo LM”
(turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 23/2022),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 221 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” (turpmāk – Noteikumi Nr. 221) 53.¹ punkta skaitli un vārdu “10 gadus” un Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 561 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, uzraudzību un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” (turpmāk – Noteikumi Nr. 561) 68. punkta skaitli un vārdu “10 gadus” par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam un spēkā neesošu attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no 2021. gada 30. novembra.

2. Noteikumu Nr. 221 53.¹ punkts noteica divus alternatīvus atskaites punktus, no kuru iestāšanās brīža 10 gadus publiskais tirgotājs iepirka koģenerācijas procesā saražoto elektroenerģiju no komersanta, kas saņēmis tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros un kura koģenerācijas elektrostacijas vai atsevišķas šīs elektrostacijas koģenerācijas iekārtas uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz četrus megavatus.

Arī Noteikumu Nr. 561 68. punkts paredz 10 gadu termiņu elektroenerģijas iepirkšanai obligātā iepirkuma ietvaros.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic: izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzēja kopā ar citiem komersantiem jau iepriekš vērsusies Satversmes tiesā, lūdzot atzīt Noteikumu Nr. 221 53.¹ punktu par neatbilstošu Satversmes 1., 91. un 105. pantam (ieteikums Nr. 226/2013). Satversmes tiesas 2. kolēģija 2014. gada 17. janvārī pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu, norādot, ka pieteikumā nav pamatota nākotnē gaidāmā pamattiesību aizskārums esība. Savukārt attiecībā par Noteikumu Nr. 221 53.¹ punkta atbilstību Satversmes 105. pantam kolēģija norādīja, ka pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

No izskatāmā pieteikuma un tam pievienotajiem materiāliem izriet, ka 2021. gada 30. novembrī saskaņā ar Noteikumu Nr. 561 68. punktu beidzās Pieteikuma iesniedzējas tiesības pārdot elektroenerģiju publiskā iepirkuma ietvaros. Ar šo brīdi Pieteikuma iesniedzēja saista savu pamattiesību aizskārumu. Tāpat ir mainīts prasījuma formulējums un tam atbilstoši sniegtais juridiskais pamatojums.

Tādējādi izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies, un Satversmes tiesas kolēģijai no jauna ir jāpārbauda pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai pieder biomasas koģenerācijas stacija, kuras izveidē piesaistītas investīcijas no dažādiem avotiem, tostarp Eiropas Savienības fonda līdzekļiem. Ar Ekonomikas ministrijas 2009. gada 16. jūlija lēmumu Pieteikuma iesniedzējai piešķirtas tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Ar Noteikumu Nr. 221 53.¹ punkta pieņemšanu šīm tiesībām tika noteikts termiņš – 10 gadi. Saskaņā ar 2014. gada 28. aprīļa līgumu par elektroenerģijas iepirkumu, kas noslēgts starp Pieteikuma iesniedzēju un akciju sabiedrību “Enerģijas publiskais tirgotājs” (šobrīd – sabiedrība ar ierobežotu atbildību), attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju ir piemērots šobrīd spēkā esošo Noteikumu Nr. 561 68. punktā noteiktais 10 gadu termiņš tiesībām piedalīties obligātajā iepirkumā. Pieteikuma iesniedzēja neesot paļāvusies uz bezgalīgi ilgu valsts atbalstu obligātā iepirkuma komponentes formā, tomēr atbalsta atņemšana pēc 10 gadiem, pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, aizskar tās tiesības uz īpašumu. Pieteikuma iesniedzēja norādījusi, ka tai piederošās koģenerācijas stacijas iekšējās peļņas norma 10 gadu atbalsta saņemšanas periodam ir negatīva, bet, piesakoties finansējumam koģenerācijas stacijas izveidei, iekšējās peļņas norma 20 gadu periodam bija pozitīva. Proti, atbalsta periodā koģenerācijas stacija kopumā esot nesusi zaudējumus.

Tādējādi ar Noteikumu Nr. 221 53.¹ punkta skaitli un vārdu “10 gadus” un Noteikumu Nr. 561 68. punkta skaitli un vārdu “10 gadus” (turpmāk – apstrīdētās normas) esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa

ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

Noteikumi Nr. 221 ir zaudējuši spēku ar Noteikumu Nr. 561 izdošanu. Vienlaikus Noteikumu Nr. 561 91. punkts noteic, ka publiskais tirgotājs turpina iepirkt elektroenerģiju no komersantiem, kuriem obligātā iepirkuma tiesības piešķirtas ar lēmumiem, ko ministrija izdevusi saskaņā ar Noteikumiem Nr. 221, ievērojot attiecīgajos lēmumos un šajos noteikumos ietvertos nosacījumus. Tādējādi abas apstrīdētās normas varētu skart Pieteikuma iesniedzējas tiesības.

Līdz ar to no pieteikuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas ir savstarpēji cieši saistītas un to satversmības izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

8. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Apstrīdētās normas formulētas nepārprotami, un Pieteikuma iesniedzēja atrodas normu tvērumam tipiskā situācijā. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējas rīcībā nav reālu un efektīvu iespēju aizstāvēt aizskartās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtnās daļas otrais teikums noteic, ka pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no 2021. gada 30. novembra, kad beidzies 10 gadu termiņš Pieteikuma iesniedzējas tiesībām pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Pieteikums saņemts Satversmes tiesā 2022. gada 28. janvārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtnās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam.

Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 221 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” 53.¹ punkta skaitļa un vārda “10 gadus” un Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 561 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, uzraudzību un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” 68. punkta skaitļa un vārda “10 gadus” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam” pēc AS “Sātiņi Energo LM” pieteikuma (pieteikums Nr. 23/2022).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdētos aktus, – Ministru kabinetu – līdz **2022. gada 25. aprīlim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš